

לכתבו בנוגע לשיחה בענין הפלשים היושבים באטיופיי, הנה בענין הכי רציני זה, שנתעורר עוד לפני כמה דורות, זהיר אני מלדבר בו, שהרי קשה להיזהר באיזה בטוי וכו', ואין בידי הידיעות הדרושות לומר בענין דבר ברור.

ומה שחשוב עוד יותר, אשר בעוה"ר ענין הלכתי ומסובך כזה, הנוגע לדורות ולדורי דורות, ערבבו בו, מאז נתעוררה הבעי', שיקולים פוליטיים ומפלגתיים, עד שהקובע בזה הוא מה טוב יותר בשביל עניינים אלה, ועד כדי כך אשר ניסו להשפיע על כמה רבנים בנוגע ליחסם ודיבורם בבעי' זו.

ולמרבה הצער גם בימינו אלה, כמו שבודאי ידוע למר, חלק חשוב מהמטפלים בבעי' האמורה זה כמה וכמה שנים מתחשבים לא בטעמי הלכה ודיני תורתנו תורת אמת, כי אם בחישובים שאין להם כל שייכות לעצם הבעי' ומלבישים אותם כאילו זוהי השקפת תורה.

פשוט שאין בהאמור כוונה כלל וכלל למעט בעבודת מר שם בעזר גשמי ובעידוד הרוח וכו', אלא להבהיר שאיזו עמדה בזה מצדי, אפילו לומר שאין בידי ידיעות מספיקות כדי לחוות דעה בזה, נותנת מקום להתפרש באופן שאין כוונתי לזה כלל.

ולכן עד שתילקח כל הבעי' מהקלחת הפוליטית וחשובים אישיים שבין פלוני לפלוני וכו', חושב אני שאין לי הרשות לשוחח בזה. והרי ידוע מאמר חכמינו ז"ל, אשר דבר האסור (אפילו רק) מפני מראית העין אסור גם בחדרי חדרים.

ויהי רצון אשר בעמדנו בחודש שנקודתו נס חנוכה, יארע נס הכי גדול – אשר יערה ה' רוח ממרום על כאו"א, שרק הוראת „תורתך" – תורתנו של הקב"ה, מבלי כל שוחד איזה שיהי, ושמירת „חוקי רצונך" – ולא חוקי בני אדם, ובכוונה אחת (כסיום נוסח „ועל הניסים") „להודות ולהלל לשמך הגדול" – שמו של הקב"ה – המה ורק המה יהיו נר לרגלם ואור לנתיבתם של כל אחד ואחת מבני ישראל, ובפרט העוסקים בצרכי ציבור וכו'.

לכתבו בנוגע לשיחה בענין הפלשים: במכתבו: „לפני חדשים אחדים חזרתי משליחות קשה בקרב הפליטים היושבים באטיופיי, ישבתי בתוכם כחדשיים ימים, ללמדם תורה ומצוות". ענין הלכתי ומסובך כזה: ראה גם אגרת ג' תשרי תשט"ו (מקדש מלך ח"א ע' 143). תורת אמת: מלאכי ב, ו.

מאמר חכמינו ז"ל אשר דבר האסור כו': שבת סב, סע"ב. וש"ג.

נר לרגלם ואור לנתיבתם: ע"פ תהלים קיט, קה.

ובזה שייכות גם לסיום מכתבו, להביע גודל קורת רוחי על המאבק של בענין „מיהו יהודי“, אשר לאחר כל ה„הסברים“ אינו מובן כלל וכלל בשכל הפשוט – ההתלהבות של מגיני „חוק“ משונה זה מאיזו מפלגה שתהי, והביאור היחידי הוא רק הענין של נצחנות, שהרי „חוק“ זה הוא היפך הצדק והיושר הן כלפי יהודים והן כלפי אינם־יהודים, ואין להאריך בדבר המצער וגם – למותר הוא לדכותי.

בכבוד ובברכה

מ. שניאורסאהן

אוצר החכמה

[מענה נוסף בנידון הנ"ל]

אוצר החכמה

לכתבו ע"ד אי־המענה ע"ד: 1) הפאָלאַשים – פס"ד בשו"ע – (שלבד רב מארי דאתרא – בנוגע למילי דאתרא) אין חיוב על כאו"א לחקור ולברר שאלות וכו' –

החידושים

אבל באם חקר ובירר ככל הצורך – חל ע"ז „לא תגורו מפני גוי“ ומחוייב לפרסם, אפילו באם לא ישמעו לו.

התחלתי החקירה – ותיכף ראיתי שהשקו"ט בדברי פוסקים שלפני מאה שנים ויותר, ובנתיים היו מלחמות ונדודי אוכלסיה (כולל – הנ"ל) וגזירות ושהכריחם לכו"כ ענינים וכו' כמפורסם. ובזה אין חקו"ד וכו' כמעט כלל

וע"פ התחלת החקירה – קרוב לודאי ממש שצריכים גיור גמור (או שאסורים לבוא בקהל) – ולא המשכתי יותר בהחקירה (ובפרט שרבנים שעל אתר – ממשיכים בזה).

ובמילא אסור לי לפרסם דעה בזה – וגם הנ"ל אליו, הוא רק לבטל חשדו שכאילו לא שמתי לב למכתבו (שלא חשדתי אותו – לאחר ידידותנו מכו"כ שנים – שיחשדני בכך!)

לסיום מכתבו: במכתבו: „רציתי כמובן גם לספר לו על המאבק הבלתי פוסק שלי בענין „מיהו יהודי“ .. מאבק שאני רוצה להגביר ולהחריף בכל המובנים. לתשובתו החיובית בכליון עינים אצפה.“

בענין „מיהו יהודי“ ראה גם לעיל חל"א אגרת יא'תרצד, ובהנסמן בהערות שם.

*

לכתבו ע"ד אי־המענה: הבא לקמן – מצילום כתי"ק.

לא תגורו מפני גוי: דברים א, יז.